

مقالاتی در باب
مفاهیم معماری و طراحی
شهری

مؤلف :

دکتر جهان‌شاه پاکزاد

سرشناسه : پاکزاد، جهانشاه، ۱۳۲۸-

عنوان و نام پدیدآور : مقالاتی در باب مفاهیم معماری و طراحی شهری / مؤلف جهانشاه پاکزاد.

مشخصات نشر : تهران: شهیدی، ۱۳۸۶. مشخصات ظاهری : ۱۷۲ ص: جدول.

شابک : 978-964-93941-9-0 وضعیت فهرست نویسی : فیبا یاداشت : کتابنامه: همچنین به

صورت زیرنویس

موضوع : معماری-- مقاله ها و خطابه ها. موضوع : شهرسازی-- مقاله ها و خطابه ها.

رده بندی دیویی : ۷۲۰/۱ رده بندی کنکره: ۷م پ/ ۲۷ NA

شماره کتابشناسی ملی : ۱۱۱۶۲۲۵

مقالاتی در باب مفاهیم معماری و طراحی شهری

نویسنده : دکتر جهانشاه پاکزاد

گرد آورنده : الهام سوری

ناشر : انتشارات شهیدی

ناظر فنی چاپ: زهرا السادات هوشمند

حروفچین و صفحه آرا : فرحناز تارقلی زاده

چاپ اول : پاییز ۱۳۸۶

تعداد : ۱۱۰۰ نسخه

بهاء : ۳۶۰۰۰ ریال

مرکز توزیع : نشر و پخش ثمین

نشانی : تهران- خیابان انقلاب- خیابان دوازده فروردین - خیابان شهدای ژاندارمری غربی بن بست مرکزی پلاک ۲۶۶

واحد ۳ تلفکس : ۶۶۹۶۱۹۲۰ - ۶۶۹۷۲۸۷۱

ISBN: 978-964-93941-9-0

شابک : 978-964-93941-9-0

n-p-samin@yahoo.com

مقدمه

یکی از مشکلات گفتمان معماری و شهرسازی در ایران، عدم آشنایی کافی با مفاهیم کلیدی این رشته‌ها و در نتیجه عدم توافق بر سر محتوای آنها می‌باشد. از آنجا که خاستگاه نظری بسیاری از واژه‌ها و مفاهیم، مغرب زمین و واضعان آن، نظریه‌پردازان غربی بوده‌اند و متأسفانه در ایران پژوهش نظری کافی درباره آن نشده است، این مفاهیم به صورت محصولاتی وارداتی و آماده مورد استفاده قرار می‌گیرند. در حقیقت، هر کس بر اساس تجربه و ظن خود یار این مفاهیم شده است. علاوه بر این بسیاری از این مفاهیم به قدری به هم نزدیک هستند که گاهی به غلط به جای یکدیگر مورد استفاده قرار می‌گیرند.

مجموعه‌ای که پیش روی شماست، شامل مقالاتی است که به معرفی برخی از مفاهیم معماری و طراحی شهری پرداخته‌است. انگیزه اصلی از نگارش این مقالات دستیابی به تصویری دقیق‌تر برای نگارنده و هر کارشناس و دانشجوی معماری و طراحی شهری بوده‌است.

انگیزه چاپ مجدد این مقالات به صورت یک مجموعه مدون، نایاب شدن برخی از این مقالات پس از چاپ به صورت پراکنده در مجلات مختلف طی دهه‌های شصت و هفتاد می‌باشد که امروزه متقاضیان بسیاری دارد.

بدین وسیله مراتب تشکر خود را از سرکار خانم مهندس الهام سوری که در گردآوری و آماده‌سازی این مقالات و از جناب آقای سید حسن هوشمند مدیریت محترم نشر و پخش ثمین که امکان چاپ و توزیع این مجموعه را فراهم آورده‌اند، اعلام می‌دارم.

دکتر جهان‌شاه پاکزاد

پاییز ۱۳۸۶

فهرست

■ مقدمه

۱	■ واحد همسایگی
۲	□ مفهوم واحد همسایگی
۴	□ مفهوم محله در بافت سنتی ایران و روند شکل گیری آن

■ سادگی و پیچیدگی دو قطب طراحی

۹	□ مقدمه
۱۲	□ ساده و پیچیده در طراحی معماری

■ هویت و این همانی با فضا

۱۹	□ پیشگفتار
۲۰	□ هویت
۲۳	□ این همانی با اشیاء و فضاها
۲۴	□ فرایند این همانی
۲۶	□ این همانی با فضا
۳۳	□ منابع و مأخذ

■ فضا در معماری

۳۵	□ فضا و محدوده های آن
۴۶	□ تسخیر و تعریف فضا

■ فرم، شکل، گشتالت

۴۷	□ مقدمه
۴۸	□ واقعیت، عینیت، ذهنیت
۴۹	□ محتوا
۵۰	□ صورت یا فرم
۵۲	□ رابطه بین فرم و محتوا

■ مسکن بهینه و توقعات کیفی آن

۶۲	□ خانه به مثابه مرکز دنیای فردی
۶۳	□ آرامش
۶۳	□ خودمانی بودن

۶۴	□ دنجی
۶۴	□ امکان دخل و تصرف
۶۷	□ امکان مشارکت
۶۷	□ خاطره انگیزی

۶۹	■ اصول بافت شهرهای سنتی
۷۱	□ خانه
۷۱	□ هشتی
۷۲	□ بن بست
۷۳	□ کوچه و گذر *
۷۴	□ راسته محله *
۷۴	□ راسته بازار

۷۹	■ پدیدار شناسی نمای ساختمان های مسکونی و سیر تکوینی توقعات از آن
۷۹	□ واژه های کلیدی
۸۲	□ سیر تکوینی توقعات از نما
۸۳	□ نما به عنوان محافظه
۸۶	□ نما به عنوان رابطه
۹۰	□ نما به عنوان یک معرف
۹۷	□ نما به عنوان جزیی از یک کل
۱۰۱	□ نتیجه گیری
۱۰۶	□ منابع

۱۰۹	■ گره، میدان، فلکه بررسی معنا شناختی سه واژه در شهرسازی
۱۱۱	□ گره
۱۱۲	□ میدان
۱۱۵	□ فلکه
۱۲۲	□ توقعات موضوعی از میدان
۱۲۴	□ سکون
۱۲۴	□ تجمع پذیری
۱۲۷	□ یکپارچگی

۱۲۹	■ تأملی بر مفهوم شهر در ایران
۱۴۸	□ منابع

۱۴۹	■ سیمای شهر و آنچه کوبن لینچ از آن می فهمید
۱۷۰	□ نتیجه گیری
۱۷۱	□ منابع